

לקוטי תורה • פרשת ראה • מאמר 2

אחרי ה' אלהיכם תלכו ואותו תיראו וגו'

אחרי הוי' אלקיכם תלכו

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/reeh/2](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/reeh/2)

1 אחרי ה' אלהיכם תלכו ואותו תיראו וגו'. פרט הכתוב ששה דברים בעבודת ה'. תלכו. תיראו.

"אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו" וגו'. הפסוק מפרט שישה דברים בעבודת ה': "תלכו"; "תיראו";

תשמרו. ובקולו תשמעו. ואותו תעבדו. ובו תדבקו. הנה מה כתיב לעיל מיניה כי מנסה ה' אלהיכם אתכם לדעת וגו'.

"תשמרו"; "ובקולו תשמעו"; "ואותו תעבדו"; "ובו תדבקו". ומה כתוב לפני כן? "כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת" וגו'.

2 ולהבין מהו כי מנסה וגו'. הענין כי הנה הנשמה קודם ירידתה בעולם הזה היתה עומדת בעולם העליון.

כדי להבין מה פירוש "כי מנסה [ה' אלקיכם]" וגו': הענין הוא שהנשמה, לפני ירידתה לעולם הזה, עמדה בעולם העליון,

וכמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו ושם היה אצלה גילוי אלהותו ית', ואח"כ ירדה בסתר המדרגות בעוה"ז השפל להיות בהסתר פנים וריחוק מקום מאור ה' ותכלית ירידתה היא בשביל הנסיונות שבאין להאדם

כמו שכתוב: "חי הוי' אשר עמדתי לפניו"; ושם התגלתה לה אלקותו ית'. אחר כך ירדה בסתר המדרגות לעולם השפל הזה, כדי להיות בהסתר פנים ובריחוק מקום מאור ה'. תכלית ירידתה היא הנסיונות הבאים על האדם,

שהם מהסתר פנים והסתלקות חיות השפע במניעת בריאת הגוף או מניעת ממון כדי להסתיר על אור וחיות ה' וקדושתו ית' ולהיות מונע מבית ומבחוץ לאדם שבא להתקרב לה' ולעבודתו ית' כי דרך רשעים צלחה.

הבאים מהסתר פנים ומהסתלקות חיות השפע האלוקי: במניעת בריאות הגוף או במניעת ממון, כדי להסתיר את אורו וחיותו של ה' ואת קדושתו ית', ולהיות מכשול מבית ומחוץ לאדם הבא להתקרב אל ה' ולעבודתו ית'; כי "דרך רשעים צלחה".

3 וזהו ובא האות והמופת לאמר נלכה כו'. כלומר ששם גילוי האות והמופת והגבהת קרנם בהגדלה

וריבוי החיות

זהו [פירוש] "ובא האות והמופת לאמר: נלכה..." וגו'. כלומר, שם מתגלה האות והמופת, ומרימים את קרנם באמצעות הגדלה וריבוי של חיות.

ולכן אומרים ידינו דוקא רמה וגו' ומגביהין כנשר קנם וצריך האדם התגברות יתירה לעמוד בנסיון שלא לחוש לשום מניעה ח"ו [חס ושלום].

לכן הם אומרים דוקא: "ידינו רמה" וגו', ומרימים את קנם גבוה כנשר. משום כך אדם זקוק להתחזקות יתרה כדי לעמוד בניסיון ולא להתחשב בשום מכשול, חס ושלום.

ובשביל כך באין לו הנסיונות כדי שיתגבר עליהם כדי שע"י כן יבוא למעלת ומדרגת לדעת ומשום כך באים עליו הנסיונות: כדי שיתגבר עליהם, ובאמצעות זאת יגיע למעלה ולמדרגה של "לדעת",

דהיינו שיהא אצלו בחי' דעת והשגה והרגשה בו ית' בבחי' ראייה והשגה שהדעת הוא נמשך מבחי' ראייה

כלומר, שתהיה בו בחינת דעת, השגה והרגשה בה' יתברך, במדרגה של ראייה והשגה; שהרי הדעת נמשכת מבחינת ראייה,

כדכתיב אתה הראת לדעת שהוא בחי' ומבשרי אחזה ממשי (ובזה יובן הפסוק כי מנסה כו' אתכם לדעת כו')

כמו שכתוב: "אתה הראת לדעת", שהיא בחינת "ומבשרי אחזה" — אחזה ממש. [ובכך יובן הפסוק "כי מנסה... אתכם לדעת..."].

(דאין פי' הפסוק לדעת הישכם אוהבים כו' שיהיה הקב"ה יודע כו' דאטו לנסיון הוא צריך כדי לדעת והלא הכל גלוי לפניו ית' ויודע בראש מה שיהיה בסוף ומה שיבחור האדם ועיין במדרש רבה פ' וירא (שהרי אין פירוש הפסוק "לדעת הישכם אוהבים..." שהקדוש ברוך הוא ידע... וכי הוא זקוק לנסיון כדי לדעת? והרי הכול גלוי לפניו יתברך, והוא יודע מראש מה יהיה בסוף ומה יבחר האדם. ועיין במדרש רבה, פרשה וירא,

ר"פ נ"ד והרמב"ן [והרבי משה בן נחמן] בפ"י החומש ס"פ וירא פי' שהנסיון הוא כדי להיות לאדם שכר מעשה טוב ולא שכר לב טוב לבד ועיין בזהר וירא) (דק"ו ע"ב) וצ"ל דא"כ מהו פי' כי מנסה כו' לדעת כו'.

פרק נ"ד, וברמב"ן בפירושו על החומש, סוף פרשת וירא, שמפרש שהנסיון נועד לכך שיהיה לאדם שכר על מעשה טוב, ולא רק שכר על לב טוב. ועיין בזהר, וירא) (דף ק"ו ע"ב). ואם כן, צריך להבין מה פירוש "כי מנסה... לדעת...".

ולפמ"ש [ולפי מה שכתוב] א"ש [אתי שפיר] דפ"י לדעת היינו שע"י יומשך בחי' הדעת בנפש האדם דהיינו כמו שמרגיש את נפשו כאלו רואה

אך לפי מה שנאמר, הדבר מתיישב היטב: פירוש "לדעת" הוא שבאמצעות זאת תימשך בחינת הדעת בנפש האדם. כלומר, כפי שהוא מרגיש את נפשו, כאילו הוא רואה אותה,

שהיא היא המחיה את הגוף ובלעדה אין לגוף קיום וחיות כו', כך יהא מורגש אצלו כי הוא ית' חיי החיים כאלו רואה כו'.

שהיא זו שמחיה את הגוף, ובלעדיה אין לגוף קיום וחיות וכו'; כך יחוש שהוא יתברך הוא חיי החיים, כאילו הוא רואה וכו'.

4 והטעם שהנסינות מביאין את האדם לידי דעת כי הנה הנסינות הגם שירדו בהסתר פנים להיות מסתירים על חיות ה' וקדושתו ית'

הטעם לכך שהנסינות מביאים את האדם לידי דעת הוא, שהנסינות אמנם ירדו במצב של הסתר פנים, כדי להסתיר את החיות של ה' ואת קדושתו יתברך,

הנה מוסתר בהם חיות אלהי כענין ה' אמר לו קלל כו' וכמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] גלו לבבל שכינה עמהם שהיא היא המסתרת ומתלבשת בשר של בבל להיות הוא המושל ולהיות ישראל נתונים תחתיו.

אך חיות אלוקית מוסתרת בתוכם, כמו בענין "הוי" אמר לו קלל" וכו'; וכמאמר חז"ל: "גלו לבבל — שכינה עמהם". השכינה היא המסתרת ומתלבשת בשר של בבל, כדי שהוא ימשול וישראל יהיו נתונים תחת שלטונו.

5 והנה החיות אלהי שירד מטה מטה בהעלם והסתר פנים יסודתו בהררי קדש ממקום גבוה מאד נעלה ממדרגות עליונות דקדושה כנודע ממשל נפילת החומה כו'

והנה, החיות האלקית שירדה מטה מטה, בהעלם ובהסתר פנים, יסודה בהררי קודש: מקורה במקום גבוה ונעלה מאוד, במדרגות העליונות של הקדושה, כידוע מן המשל על נפילת החומה וכו';

אלא שנפל וירד מטה מטה בסתר המדרגות וכשעומד האדם בנסיון ומתגבר נגד כל מונע אזי קורע כל המסכים המסתירים ומעלימים אור וחיות ה'

אלא שנפלה וירדה מטה מטה, בהסתר המדרגות. וכשאדם עומד בניסיון וגובר על כל המונע, הוא קורע אז את כל המסכים המסתירים ומעלימים את האור והחיות של ה'.

ונמצא שיוצא אור וחיות ה' מהעלם אל הגילוי ונמשך גילוי זה בנפשו להמשיך לה בחיי דעת והתגלות אלקותו ית'

ונמצא שאור וחיות ה' יוצאים מן ההעלם אל הגילוי, וגילוי זה נמשך בנפשו וממשיך בה בחינת דעת והתגלות אלקותו יתברך.

וכמו מוצא פי ה' שבמאכל שמחיה את האדם לפי ששרשו מאד נעלה כו' כמ"ש במ"א

וכמו "מוצא פי הוי" שבמאכל, המחיה את האדם משום ששרשו נעלה מאוד וכו', כמבואר במקום אחר.

(אלא שזה הניצוץ המוסתר בהנסיון שרשו גבוה ונעלה יותר מהניצוץ שבמאכל שהרי נפל למטה יותר כו' וכנודע מענין פני אריה ופני שור כו' וזהו אחרי ה' תלכו והוא ע"ד מ"ש משכני אחריו נרוצה.

(אלא שניצוץ זה, המוסתר בניסיון, שורשו גבוה ונעלה יותר מהניצוץ שבמאכל, שהרי נפל למטה יותר וכו', כידוע בענין פני אריה ופני שור וכו'. וזהו "אחרי הוי" תלכו", ועל דרך מה שנאמר "משכני אחריו נרוצה".

פי' אחריו דייקא בחינת אחוריים שהוא כמ"ש ואנכי הסתר אסתיר פני כמו האב המסתיר א"ע [את עצמו] מבנו בכדי שהבן ירדוף אחריו ויתגלה חכמת הבן ודעתו החזקה שיבין שההסתר אינו אמיתי אלא רק בכדי שיבקשו בחפש מחופש ואז ימצאו וישמחו שניהם

פירוש "אחריו" דווקא: בחינת אחוריים, והיא ככתוב "ואנכי הסתר אסתיר פני"; כמו אב המסתיר את עצמו מבנו כדי שהבן ירדוף אחריו, ותתגלה חכמתו ודעתו החזקה של הבן, בהבינו שההסתר אינו אמיתי אלא נועד רק לכך שיחפש אותו היטב, ואז ימצא אותו ושניהם ישמחו.

וזהו משכני להיות אחריו נרוצה. ועיי' אח"כ נגילה ונשמחה בך שמכחי אב"א [אחור באחור] יבוא לבחי' פנים בפנים כו' ועמ"ש בפי' תצוה בד"ה זכור את כו' ועיי' בזח"ג [בזהר חלק ג] ויקרא דף כ' תחלת ע"ב).

וזהו "משכני", כדי ש"אחריו נרוצה". ועל ידי כך, לאחר מכן, "נגילה ונשמחה בך": מבחינת אחור באחור הוא יבוא לבחינת פנים בפנים וכו'. וראה מה שכתוב בפרשת תצוה, בדיבור המתחיל "זכור את" וכו'; ועיי' בזח"ג ויקרא דף כ' תחלת ע"ב).

אך להיות גילוי הדעת באדם היינו כאשר תתבונן נפש השכלית בגדולת א"ס ב"ה כל חד לפום

אך גילוי הדעת באדם הוא כאשר הנפש השכלית מתבוננת בגדולת אין סוף ברוך הוא, כל אחד לפי

שיעורא דיליה וכמרז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אם אין בינה אין דעת שע"י התבוננות נעשה הרחבת הדעת להגדיל האהבה המוסתרת בלב שהיא בהעלם בבחינת נקודה חדא

המידה שלו; וכמאמר חז"ל: "אם אין בינה, אין דעת" — שכן באמצעות ההתבוננות מתרחבת הדעת, וכך גדלה האהבה החבויה בלב, הנמצאת בהעלם כנקודה אחת.

ועל ידי ההתבוננות נגדלת ונתרבה האהבה ויוצאת מהעלם אל הגילוי כו' וענין התבוננות זו שגורמת הגדלת אהבה זו היא מבוארת בפסוק אחרי ה' אלהיכם תלכו.

ובאמצעות ההתבוננות האהבה גדלה ומתרכה, ויוצאת מן ההעלם אל הגילוי וכו'. עניינה של התבוננות זו, המביאה להגדלת האהבה, מבואר בפסוק: "אחרי הוי' אלקיכם תלכו".

כי הנה ביאור ענין אחרי וביאור ענין תלכו הוא על פי מה שנודע מאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית שבכל יום מתחדש חידוש הבריאה מאין ליש

ביאור עניינם של "אחרי" ושל "תלכו" הוא על פי המאמר הידוע: "המחדש בטובו בכל יום תמיד את מעשה בראשית"; בכל יום הבריאה מתחדשת מחדש, מאין ליש,

וכמו שהיתה תחלת הבריאה בשי"ב [בששת ימי בראשית] מאין ליש ממש. כמו"כ [כמו כן] עתה מתחדשת הבריאה יש מאין ממש כו'.

וכשם שתחילת הבריאה בששת ימי בראשית הייתה מאין ליש ממש, כך גם עכשיו הבריאה מתחדשת — יש מאין ממש וכו'.

6 ולהבין ענין יש מאין והלא כתיב כי ממך הכל וכולא קמיה כלא חשיב כו' שכל מה שלמטה מטה הוא כלא וכאין כו' ולמה נק' הבריאה בשם יש מאין והלא נהפוך הוא.

כדי להבין את ענין "יש מאין": והרי כתוב "כי ממך הכול", ו"כולא קמיה כלא חשיב" וכו', כלומר שכל מה שנמצא למטה יותר הוא כלא וכאין וכו'. מדוע, אם כן, הבריאה נקראת "יש מאין"? לכאורה הרי ההפך הוא הנכון.

אך על זה אמר דוד המלך עליו השלום כי עמך מקור חיים באורך נראה אור שהאמת הוא שמקור החיים הוא עמך כי ממך הכל ומ"מ נק' יש מאין כי באורך נראה אור.

אך על כך אמר דוד המלך עליו השלום: "כי עמך מקור חיים, באורך נראה אור". האמת היא שמקור החיים הוא עמך, שהרי הכול ממך; ואף על פי כן הדבר נקרא "יש מאין", משום ש"באורך נראה אור".

פִּי באור וזיו בעלמא כמשל זיו השמש מהשמש שאינו מערך מהותו כלל כך השתלשלות והתהוות כל העולמות הם רק בחי' הארה והארה דהארה כו'

הכוונה היא לאור וזיו בלבד, כמו זיו השמש הנובע מן השמש ואינו דומה כלל למהותה. כך גם ההשתלשלות וההתהוות של כל העולמות אינן אלא בחינת הארה, והארה של הארה וכו'.

באורך הם עולמות עליונים נראה אור הם עולמות תחתונים שהם הארה דהארה כו' (ע' [עיינ] באגדה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיהו').

"באורך" — אלו העולמות העליונים; "נראה אור" — אלו העולמות התחתונים, שהם הארה של הארה וכו'. (ראו באגרת הקודש, הקטע הפותח במילים "איהו וחיהו").

ולכן אמר כי עמך ולא אמר כי אתה דהוה משמע שאתה בעצמך כביכול הוא המתלבש כו'.

לכן נאמר "כי עמך" ולא "כי אתה", שהיה משתמע ממנו שאתה עצמך, כביכול, הוא המתלבש וכו'.

אבל כי עמך פִּי שמקור חיים הוא בטל וטפל עמך שנמשך מבחי' זיו בלבד כי מהותו ועצמותו ית' כביכול אינו בגדר השתלשלות והתלבשות כלל.

אבל "כי עמך" פירושו שמקור החיים בטל וטפל לך, ונמשך מבחינת זיו בלבד; שכן מהותו ועצמותו יתברך, כביכול, אינן בגדר השתלשלות והתלבשות כלל.

7 ולכן נקרא הבריאה יש מאין דהיינו מבחי' שהוא כאין ואפס וכלא חשיב שאינה מבחי' עצמותו ומהותו ית' כלל

לכן הבריאה נקראת "יש מאין", כלומר, מבחינה שהיא כאין ואפס וכלא נחשבת, מפני שאינה כלל מבחינת עצמותו ומהותו יתברך.

רק בחי' זיו והארה ממנו ית' והוא בחי' ומדת מלכותו ית' וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים שע"י שעלה במחשבתו ית' אנא אמלוך כו'

אלא רק בבחינת זיו והארה ממנו יתברך. זוהי בחינת ומידת מלכותו יתברך, ככתוב: "מלכותך מלכות כל עולמים" — כלומר, מפני שעלה במחשבתו יתברך: "אנא אמלוך" וכו'.

שבחי' מלוכה הוא רק בחי' שם שהיא התפשטות לזולתו להיות שמו נקרא מלך עליהם שאין זה אלא זיו כו'.

שהרי המלוכה היא רק בחינת שם, התפשטות אל זולתו, כדי שייקרא שמו מלך עליהם; ואין זה אלא זיו וכו'.

8 וזהו ענין אחרי ה' בחי' אחוריים ומה נמשך תלכו היא בחי' אהבה שנק' בשם הליכה כמ"ש הלך ונסוע

הנגבה שכאשר יתבונן ויעמיק בשכלו ותבונתו מקרב איש ולב עמוק שכל השתלשלות העולמות אינן

וזהו פירוש "אחרי הוי" — בחינת אחוריים. ומכאן נמשכת "תלכו", שהיא בחינת אהבה הנקראת "הליכה", כמו שכתוב: "הלך ונסוע הנגבה". כאשר אדם מתבונן ומעמיק בשכלו ובתבונתו, מעומק הלב, בכך שכל השתלשלות העולמות אינה אלא זיו בלבד...

אלא זיו כו' ממילא יומשך לאהבת ה' לבדו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו'

אלא זיו בלבד, ממילא תתעורר בו אהבה לה' לבדו, כמו שכתוב: "מי לי בשמים, ועמך לא חפצתי" וגו'.

(ועמ"ש בפ' וארא בפ"י וידבר אלקים וגו' אני הוי'. שעל ידי ההתבוננות בגדולת א"ס ב"ה והתפשטותו

בנבראים שזהו בחי' שם אלקים מזה ישוב לאהבה את הוי' דלית מחשבה תפיסא ביה כו'.

(ראו גם מה שכתוב בפרשת וארא, בביאור הפסוק "וידבר אלקים וגו' אני הוי": על ידי ההתבוננות בגדולתו של אין סוף ברוך הוא ובהתפשטותו בנבראים, שהיא בחינת שם אלקים, יבוא האדם מכך לאהוב את הוי', שאין מחשבה תופסת בו וגו'.

וזהו פ"י אחרי הוי' תלכו דבחי' גדולת א"ס ב"ה והתפשטותו בנבראים נק' אחרי הוי' בחינת מלכותו ית' ומזה יומשך ההליכה לאהבת ה' לבדו כו')

וזהו פירוש "אחרי הוי' תלכו": גדולתו של אין סוף ברוך הוא והתפשטותו בנבראים נקראות "אחרי הוי" — בחינת מלכותו יתברך; ומכאן נמשכת ההליכה, לאהוב את ה' לבדו וגו'.

ולהיות בחי' הליכה באהבה זו ממדרגה למדרגה דכמה דרגין על דרגין עד אין חקר ואהבה זו היא גדולה ונפלאה לאין קץ ותכלית להתענג על ה' ממש תענוג נפלא לאין קץ מאחר שבאמת כל העולמות אינן

וכיוון שיש בהליכה זו שבאהבה התקדמות ממדרגה למדרגה — שהרי יש "דרגות רבות זו למעלה מזו" עד אין חקר — אהבה זו גדולה ונפלאה לאין קץ ותכלית: להתענג על ה' ממש, בתענוג נפלא שאין לו קץ, שהרי באמת כל העולמות אינם אלא זיו בלבד...

אלא זיו כו' וכתוב הודו על ארץ ושמים וירם קרן לעמו כו' לבני ישראל עם קרובו שהם קרוביו ממש כי חלק ה' ממש עמו.

אלא זיו בלבד וגו'. וכתוב: "הודו על ארץ ושמים, וירם קרן לעמו" וגו', "לבני ישראל עם קרובו" — שהרי הם קרובים אליו ממש, כי "חלק הוי' עמו" ממש.

9 ואי לזאת מה מאד תהיה שמחת הנפש גדולה לאלהים ואהבה בתענוגים. ועל זה נאמר עבדו את ה' בשמחה היא שמחת הנפש המשכלת ומתבוננת בה' חיי

לכן תהיה גדולה עד מאוד שמחת הנפש בה', ו"אהבה בתענוגים" [שלה]. על כך נאמר: "עבדו את הוי' בשמחה" — זו שמחת הנפש המשכילה ומתבוננת בה', חיי

החיים ברוך הוא ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] לפי שחיי עולם הבא אינן אלא זיו ממנו ית' כו'.

החיים, ברוך הוא. ואמרו חז"ל: "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא", משום שחיי העולם הבא אינם אלא זיו ממנו יתברך וכו'.

מה שאין כן תשובה ומעשים טובים שענין תשובה הוא להשיב את הנפש ולדבקה בו יתברך מקורא ושרשא דכולא.

אך לא כך הם פני הדברים בתשובה ובמעשים טובים, שכן עניינה של תשובה הוא להשיב את הנפש ולדבקה בו יתברך, מקור ושורש הכול.

וזהו ג"כ מ"ש בשמחה ובטוב לבב מרוב כל דהיינו יותר מעולם הבא שנק' יום שכולו ארוך כו' (ועמ"ש בפ' וארא ע"פ לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] וע"פ ובבואה לפני המלך במגלת אסתר):

וזהו גם מה שכתוב: "בשמחה ובטוב לבב מרוב כל", כלומר, יותר מהעולם הבא, שנקרא "יום שכולו ארוך" וכו'. (ראו מה שנכתב בפרשת וארא על הפסוק "לכן אמור לבני ישראל", ועל הפסוק "ובבואה לפני המלך" שבמגילת אסתר).

10 ב ואותו תיראו. הוא בחינת שוב כי תלכו הוא בחי' רצוא הלוך ונסוע ממדרגה למדרגה באהבה כו'

2. "ואותו תיראו" — זו בחינת שוב. שכן "תלכו" היא בחינת רצוא: הליכה ונסיעה ממדרגה למדרגה מתוך אהבה וכו';

והשוב הוא להיות תיראו יראה בושת היא יראה פנימית מפני גדולת א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו דלית מחשבה תפיסא ב"י [ביה] וכל נהוראין מתחשכאן קמיה כו'.

והשוב הוא להיות בבחינת "תיראו": יראת בושת, שהיא יראה פנימית מפני גדולתו של אין סוף, ברוך הוא, בעצמו ובכבודו, שאין מחשבה תופסת בו, וכל האורות מחשיכים לפניו וכו'.

כי אית יראה ואית יראה חיצונית היא מפני התפשטות גדולת מלכותו ית' כמורא בשר ודם מפני התפשטות גדולת מלכותו על ריבוי עם ומדינות מלכותו כו'.

כי יש יראה ויש יראה. יראה חיצונית היא מפני התפשטות גדולת מלכותו ית', בדומה ליראה מפני מלך בשר ודם, מחמת התפשטות גדולת מלכותו על ריבוי העם ועל מדינות מלכותו וכו'.

11 וכך כתיב אלף אלפין ישמשוניה כו'. וע"ד זה תקנו ברכת יוצר אור ששם נאמרה ונשנית יראה זו יוצר משרתים ואשר משרתיו כולם עומדים כו'

וכך נאמר: "אלף אלפים ישמשוניה" וכו'. על דרך זו תיקנו את ברכת "יוצר אור", שבה יראה זו נאמרת ונשנית: "יוצר משרתים" ו"אשר משרתיו כולם עומדים" וכו',

ומשמיעים ביראה כו' כולם כאחד עונים באימה ואומרים ביראה כו' והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול כו'

"ומשמיעים ביראה" וכו'; "כולם כאחד עונים באימה ואומרים ביראה" וכו'; "והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול" וכו';

שמזה מקבלים ישראל ג"כ בחיי יראה זו. כמשל הרואה שרים משתחוים לפני המלך כו' וכמ"ש במ"א. ומכך מקבלים גם ישראל בחינה זו של יראה, בדומה לאדם הרואה שרים משתחוים לפני המלך וכו', כפי שמוסבר במקום אחר.

12 והנה יראה זו קודמת לאהבה שע"ז שמקבלים יראה זו נמשכה מדרגת האהבה האמורה באהבת עולם אהבתנו כו'

והנה יראה זו קודמת לאהבה, שכן באמצעות קבלת יראה זו נמשכת דרגת האהבה שנוכרה כפסוק "כאהבת עולם אהבתנו" וכו',

ויחד לבבנו לאהבה כו' הבוחר בעמו ישראל באהבה עד שבק"ש [שבקריאת שמע] נמשכה מדת האהבה העליונה לקיים ואהבת את ה' אלהיך כו'

"ויחד לבבנו לאהבה" וכו', "הבוחר בעמו ישראל באהבה", עד שבקריאת שמע נמשכת מידת האהבה העליונה, כדי לקיים את הכתוב "ואהבת את הוי' אלקיך" וכו'.

ועל בחינת יראה ואהבה זו נאמר אכלתי יערי עם דבשי יער הוא שבו כל עץ ועצי שטים עומדים הם המלאכים שרפים עומדים.

ועל בחינה זו של יראה ואהבה נאמר: "אכלתי יערי עם דבשי". יער הוא מקום שיש בו כל עץ, ו"עצי שטים עומדים" הם המלאכים, שעליהם נאמר "שרפים עומדים".

13 וזהו בברכת יוצר אור ששם נאמר ענין המלאכים שעומדים ומשמיעים ביראה והאופנים ברעש גדול כו'.

וזהו בברכת יוצר אור, שבה מדובר על המלאכים, העומדים ומשמיעים ביראה, ועל האופנים ברעש גדול וכו'.

ודבשי היינו מתיקות ותענוג היא האהבה בתענוגים שנמשכה בק"ש [בקריאת שמע] ואהבת ככל לבכך שגם תוכיות הלב שהיא בעולם והסתר האהבה המסותרת יהיה גם תוכו רצוף אהבה בהתגלות.

ו"דבשי" פירושו מתיקות ותענוג; זוהי אהבה בתענוגים הנמשכת בקריאת שמע, "ואהבת... ככל לבכך": שגם פנימיות הלב, הנמצאת בעולם ובהסתר — האהבה המסותרת — תהיה גם היא מלאה מבפנים באהבה גלויה.

ובכל נפשך כל כחות הנפש מחשבה במחשבה כו' ובכל מאדך בלי שיעור והפסק שהאהבה בתענוגים אין לה קץ וסוף שיש להתענג מרוב כל כנ"ל

"ובכל נפשך" — בכל כוחות הנפש, מחשבה בתוך מחשבה וכו'. "ובכל מאדך" — בלי שיעור ובלי הפסק, כי לאהבה בתענוגים אין קץ וגבול, שכן יש להתענג יותר מ"רוב כל", כנזכר לעיל.

(ועמ"ש ע"פ אני ישנה כו' גבי פי' יונת), ומבחינת אהבה זו יבא ויגיע למדרגת יראה פנימיות בחי' ביטול במציאות ממש והיינו בחי' השתחואות שבתפלת שמונה עשרה

(ראו מה שכתוב על הפסוק "אני ישנה" וכו', בעניין פירוש "יונתי"). ומבחינת אהבה זו יבוא ויגיע למדרגת יראה פנימית, בחינת ביטול גמור של המציאות ממש; וזוהי בחינת ההשתחואות שבתפלת שמונה עשרה.

כי בחינת יוצר אור הוא מדרגת המלאכים ויראתם והשתחואותם הוא בבחינת חיצוניות. משא"כ תפלת שמונה עשרה היא בחי' ביטול והשתחואות הנשמות שהם בבחי' פנימיות.

כי בחינת יוצר אור היא מדרגת המלאכים, ויראתם והשתחואותם הן בבחינת חיצוניות; ואילו תפילת שמונה עשרה היא בחינת הביטול וההשתחואות של הנשמות, שהן בבחינת פנימיות.

דהיינו להיות בבחי' בטול במציאות ממש מפני אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו דלית מחשבה כו'
כלומר, להיות בבחינת ביטול גמור של המציאות ממש מפני אור אין סוף ברוך הוא, בעצמו ובכבודו, שלית מחשבה
וכו' [יכולה להשיגו]:

בחי' סובב כל עלמין [ועמ"ש מענין ביטול במציאות שבשמונה עשרה ע"פ יהודה אתה כו' וע"פ השמים
כסאי כו' איזה בית אשר תבנו לי כו']

בחינת סובב כל עלמין. [וראו מה שכתוב בעניין ביטול במציאות שבשמונה עשרה, על הפסוק "יהודה אתה" וכו',
ועל הפסוק "השמים כסאי" וכו', "איזה בית אשר תבנו לי" וכו',

והקדוש בשמים ובארץ שאין לפניו ית' בחי' שמים ולא בחינת ארץ שמעלה ומטה שוין אצלו ואין תופס
מקום לפניו ית' גשמיות כמו רוחניות ממש

ו"הקדוש בשמים ובארץ": שאין לפניו יתברך בחינת שמים ולא בחינת ארץ, שכן למעלה ולמטה שווים בעיניו;
והגשמיות אינה תופסת מקום לפניו יתברך, ממש כמו הרוחניות [שאינה תופסת מקום].

ולכן יכול להיות נמשך בחינת ביטול זה גם בגשמיות כי הכל רק בבחינת באורך נראה אור באורך גן ע
דן העליון ונראה אור גן עדן התחתון וכולם אינם רק אור וזיו כו' כנ"ל:

ולכן בחינה זו של ביטול יכולה להימשך גם בגשמיות, שהרי הכול הוא רק בבחינת "באורך נראה אור": "באורך"
הוא גן עדן העליון, ו"נראה אור" הוא גן עדן התחתון, וכולם אינם אלא אור וזיו וכו', כנזכר לעיל.)

14 ג ואת מצותיו תשמרו. הנה במצות כתיב אשר אנכי מצוך היום על לבבך. פ"י כדי להמשיך לבבך אליו
ית' כמים הפנים כו'

ג. "ואת מצותיו תשמרו". על המצוות נאמר: "אשר אנכי מצווח היום על לבבך", כלומר, כדי למשוך את לבך אליו
יתברך, "כמים [המשקפים] את הפנים" וכו';

שעל ידי המצוות שהם רצונו ית' אשר קדשנו במצותיו שנמשכות למטה על נפש האדם יתעורר רצון
הנפש ג"כ אליו ית' כמים הפנים.

שכן באמצעות המצוות, שהן רצונו יתברך, "אשר קידשנו במצוותיו", והנמשכות למטה אל נפשו של האדם, יתעורר
גם רצון הנפש אליו יתברך, "כמים [המשקפים] את הפנים".

וזהו עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו. פי' שיומשך רצונו ית' שהן המצות למטה כדי שיומשך רצון הנפש אליו ית'.

וזהו "עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו": כלומר, שרצונו יתברך, שהן המצוות, יימשך למטה, כדי שרצון הנפש יימשך אליו יתברך.

וזהו ענין נר מצוה דהיינו שמן המצוה נמשך נר והארה בנפש היא הארת הרצון והאהבה שכלב

וזהו ענין "נר מצוה": מן המצוה נמשך אל הנפש נר והארה, שהיא הארת הרצון והאהבה שכלב.

(ועמ"ש מזה ע"פ והיה לכם לציצית איך שהמצות הן הן שממשיכות בחי' חכמה עילאה בחינת ביטול לכללות נשמות ישראל כו' ונר בגימט' [בגימטריא] ר"ן [רבינו נסים] כי בחי' רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הן נמשכות ע"י ב' בחי' ימין ושמאל כו' ע"ש, וכמ"ש בזהר תרומה)

(ראו מה שנתבאר בענין זה על הפסוק "והיה לכם לציצית": כיצד המצוות עצמן הן הממשיכות את בחינת חכמה עילאה, בחינת ביטול, לכללות נשמות ישראל וכו'; ו"נר" בגימטריה 250, כי בחינת רמ"ח מצוות עשה נמשכת באמצעות שתי בחינות, ימין ושמאל וכו'; ראו שם, וכן כמו שכתוב בזהר, תרומה)

(דקס"ו ע"ב) ע"פ כי נר מצוה כו'. ועיין ברכות קדושים פכ"ה אחרי כו' תלכו וכי אפשר לכ"ו [לבשר ודם] כו'

(דף קס"ו ע"ב), על הפסוק "כי נר מצוה" וכו'. וראו גם מדרש רבה, קדושים, פרק כ"ה: "אחרי [ה' אלקיכם] תלכו" — וכי אפשר לבשר ודם וכו',

ובו תדבקון כו' עד אלא למטע תחלה כו' ע"ש והיינו להמשיך בהארץ מבחי' עץ החיים

"ובו תדבקון" וכו', עד "אלא למטע תחילה" וכו'; ראו שם. והיינו להמשיך בארץ מבחינת עץ החיים.

(ועיין בזהר בפי' ויחי דרכ"ו ע"ב גבי בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן קדושים דפי"ז סע"א [סוף עמוד א]. בלק דף ר"ב. פנחס רנ"ג א'. ועיין ברכות נשא פ"י [פרק י' / פרשה י'] רל"ו ג' ובשה"ש [ובשיר השירים] בפסוק שוקיו עמודי).

(וראו בזהר, פרשת ויחי, דף רכ"ו ע"ב, בענין "בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן"; קדושים, דף פ"ז ע"א, בסוף העמוד; בלק, דף ר"ב; פנחס, רנ"ג ע"א. וראו גם מדרש רבה, נשא, פרק י', דף רל"ו, טור ג', ובשיר השירים על הפסוק "שוקיו עמודי").

אך הנה המצות צריכות שמירה דהיינו הנר שנמשך מהן וכענין לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו', ואמרז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] עבירה מכבה מצוה דהיינו שמכבה את הנר ונשקע אש האהבה,

אולם המצוות זקוקות לשמירה, כלומר, על הנר הנמשך מהן יש לשמור, וכעין "לא כאברהם, שיצא ממנו ישמעאל" וכו'. וחכמינו ז"ל אמרו: "עבירה מכבה מצווה"; כלומר, היא מכבה את הנר, ואש האהבה שוקעת;

אבל אינו מכבה גוף המצוה עצמה ח"ו [חס ושלום] לומר כי לא תזכרנה לו המצות בחשבון ח"ו [חס ושלום]

אך אין היא מכבה את גוף המצווה עצמה, חס ושלום, ואין לומר שהמצוות לא ייזכרו לזכותו בחשבון, חס ושלום;

שהרי מי שיש בידו מחצה זכיות ומחצה עונות הרי זה מנוחלי עוה"ב [עולם הבא] אלא שנפרעין ממנו על עונותיו ואינו מאבד זכיותיו ח"ו [חס ושלום]

שהרי מי שיש בידו מחצית זכיות ומחצית עונות הוא מיורשי העולם הבא; אלא שנפרעים ממנו על עונותיו, אך זכויותיו אינן אובדות, חס ושלום.

אלא הכוונה שמכבה את הנר וההארה שנמשך מהמצוה בנפש וע"ז נאמר ואת מצותיו תשמרו שלא יבא לידי איבוד ח"ו [חס ושלום] והיינו ע"י ובקולו תשמעו הוא קול התורה כי עבירה מכבה מצוה ואינה מכבה תורה.

אלא הכוונה היא שהיא מכבה את הנר ואת ההארה הנמשכת מהמצווה אל הנפש. ועל כך נאמר: "ואת מצוותיו תשמרו", כדי שלא יבוא לידי אובדן, חס ושלום; והדבר נעשה באמצעות "ובקולו תשמעו", שהוא קול התורה, שהרי עבירה מכבה מצווה אך אינה מכבה תורה.

15 והטעם שעם היות שהמצוה היא הארת רצון העליון ב"ה עכ"פ [על כל פנים] הרי ירדה למטה בנפש ונגבלה בבחי' כלי

הטעם הוא שאף שהמצווה היא הארה של הרצון העליון, ברוך הוא, מכל מקום היא ירדה למטה אל הנפש והוגבלה בבחינת כלי;

והרי יש בחי' זה לעומת זה שכשם שע"י המצוה הוא מקיים הרצון כך הנה בעבירה הוא עובר הרצון ולכן עבירה מכבה הארת המצוה.

ויש בחינת "זה לעומת זה": כשם שבאמצעות המצווה האדם מקיים את הרצון, כך בעבירה הוא עובר על הרצון. לכן עבירה מכבה את הארת המצווה.

אבל התורה היא אלפים שנה כו' אורייתא מחכמה נפקת כו' היא המאירה את הנר מצוה וכמ"ש כי נר מצוה ותורה אור שהתורה הוא האור להנר של מצוה

אבל התורה היא "אלפיים שנה" וכו'; "אורייתא מחכמה נפקת" וכו'. היא שמאירה את נר המצווה, כמו שכתוב: "כי נר מצווה ותורה אור" — התורה היא האור של נר המצווה.

(ועיין בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"פ בהעלותך פ"י משום דהתורה היא עץ החיים שהוא בחי' יסוד אבא כו' ואין כח בקליפה לשלוט שם, משא"כ במצוה שהיא בחי' מלכות ששם עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] ויש שם אחיזה לחיצונים, והיינו שהמצוה נק' נר

(ועיינו ברמ"ז, בתחילת פרשת בהעלותך, שמפרש [שהדבר הוא] מפני שהתורה היא עץ החיים, בחינת יסוד אבא וכו', ואין לקליפה כוח לשלוט שם; ואילו המצווה היא בחינת מלכות, שבה נמצא עץ הדעת טוב ורע, ושם יש אחיזה לחיצונים. כלומר, המצווה נקראת נר

שהיא המשכת ח"ע [חכמה עילאה] ע"י רמ"ח אברים, אבל התורה אור היינו המשכת ח"ע [חכמה עילאה] ממש כמו שהיא למעלה מהתלבשות באברים כו' וזהו ענין הנז' [הנוכח] כאן שהתורה היא אלפים שנה כו' אאלפך חכמה אאלפך בינה בחינת עץ החיים כנ"ל.

מפני שהיא המשכת חכמה עילאה באמצעות רמ"ח איברים; אבל "התורה אור", כלומר, המשכת חכמה עילאה עצמה, כפי שהיא למעלה מהתלבשות באיברים וכו'. וזהו העניין הנוכח כאן, שהתורה היא "אלפיים שנה" וכו': "אאלפך חכמה, אאלפך בינה" — בחינת עץ החיים, כנזכר לעיל.

ויובן זה עוד ממ"ש ע"פ והיה מספר בני [בני ישראל] בענין פקדת הארץ ותשוקקה דקאי על המצות שעיי' נעשה הנפש שוקקה כמים הפנים כו'

הדבר יובן יותר ממה שנכתב על הפסוק "והיה מספר בני ישראל", בעניין "פקדת הארץ ותשוקקה", המתייחס למצוות, שעל ידן נעשית הנפש משתוקקת, "כמים הפנים לפנים" וכו';

אך התורה היא בחי' עד יערה עלינו רוח ממרום שלמעלה מבחי' מים שהן המצות כו' ע"ש ועיין ברע"מ [ברע"א מהימנא] פ' צו (דכ"ח ע"ב) מענין ואין עבירה מכבה תורה ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם.

אבל התורה היא בחינת "עד יערה עלינו רוח ממרום", שהיא למעלה מבחינת המים, שהם המצוות וכו' — עיינו שם. ועיינו גם ברע"א מהימנא, פרשת צו, דף כ"ח ע"ב, בעניין "ואין עבירה מכבה תורה", וברמ"ז שם.

כי מקור התורה ושרשה היא הגבה למעלה מקורא ושרשא דכולא מבחי' י"ג מדה"ר [מדות הרחמים]
הנמשכות בחדש אלול

כי מקור התורה ושרשה גבוהים מאוד למעלה, מקורו ושרשו של הכול, מבחינת י"ג מידות הרחמים הנמשכות
בחדש אלול,

כי אז הוא זמן ועת רצון למעלה, ובכל השנה ממשיכים י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] על ידי התורה

כי אז הוא זמן ועת רצון למעלה, וכמשך כל השנה נמשכות י"ג מידות הרחמים באמצעות התורה.

כי מקור התורה תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן בגימט' [בגימטריא] תר"ך הם תר"ך עמודי אור
מקורות הרחמים והסליחות ושם נושא עון ופשע

מקור התורה — תרי"ג מצוות דאורייתא וז' מצוות דרבנן, שבגימטריה הן תר"ך — הם תר"ך עמודי אור, מקורות
הרחמים והסליחות; ושם נאמר "נושא עון ופשע".

ולכן אין עבירה מכבה תורה לפי שנמשך מבחי' נושא עון כו' (וזהו הרועה בשושנים שהם י"ג מדה"ר
[מדות הרחמים] ואמרו בזהר שמות דף עשרים ע"ב באותן ששונין בתורה כו').

ולכן אין עבירה מכבה תורה, מפני שהיא נמשכת מבחינת "נושא עון" וכו'. (וזהו "הרועה בשושנים", שהם י"ג
מידות הרחמים; ואמרו בזהר, Shemos, page 20b, [שהכוונה] לאותם ששוננים בתורה וכו').

ויוכן זה ממ"ש במ"א ע"פ ואתחנן שהתורה הוא המשכת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מבחינה שאין
אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם וזהו ענין ואתחנן מתנת חנם חנם בלא מצות וגם ואתחנן בחינת
חנן ורחום הוי' שזהו בחי' י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] כו' ע"ש.

עניין זה יובן ממה שכתוב במקום אחר על הפסוק "ואתחנן": התורה היא המשכה של אתערותא דלעילא מבחינה
שאתערותא דלתתא אינה מגיעה אליה. וזהו פירוש "ואתחנן" — מתנת חנם, חנם בלא מצות; וגם "ואתחנן" הוא
בחינת "חנן ורחום הוי'", שהיא בחינת י"ג מידות הרחמים וכו'; עיין שם.

הרי מכ"ז [מכל זה] מבואר איך שייך המשכת י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] ע"י התורה ועמ"ש עוד מענין תורה
ומצות בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע גבי שבועות).

מכל זה מובן כיצד שייכת המשכת י"ג מידות הרחמים באמצעות התורה. וראו עוד מה שכתוב בעניין תורה ומצות
במאמר המתחיל "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע", לשבועות.

וזהו ובקולו תשמעו כי כל קול הוא ענין המשכה מלמעלה למטה כך התורה הנה נמשכה מלמעלה ממקום גבוה מאד ע"י תנאים ואמוראים מארי

וזהו "ובקולו תשמעו", כי כל קול עניינו המשכה מלמעלה למטה. כך התורה נמשכה מלמעלה, ממקום גבוה מאוד, באמצעות התנאים והאמוראים, בעלי

מתנייתין וגמרא והלכה זו שנאמרה מפי בית שמאי ובית הלל היא דבר ה' עצמו וכמ"ש ודברי אשר שמתו בפיו דברי ממש וזהו ובקולו ממש תשמעו

המשנה והגמרא. והלכה זו שנאמרה מפי בית שמאי ובית הלל היא דבר ה' עצמו, ככתוב: "ודברי אשר שמתו בפיו" — דבריי ממש. וזהו "ובקולו" ממש "תשמעו";

כי כל היושב ושונה הקב"ה יושב ושונה כנגדו רק אתם תשמעו כענין שמע השמע לאזנך מה שאתה מוציא מפיו, פ"י שאתה הוא בחי' תורה שבעל פה שהיא היא הדבר ה' המדברת בפיו.

כי כל היושב ושונה, הקדוש ברוך הוא יושב ושונה כנגדו; אלא שעליכם לשמוע, כענין "שמע" — השמע לאזנך מה שאתה מוציא מפיו. פירוש הדבר הוא שאתה — בחינת תורה שבעל פה — והיא עצמה דבר ה' המדבר בפיו.

16 ואותו תעבדו פ"י תעבדו להיות בחי' עבד וכמ"ש עבדו את ה' בשמחה כי צריך להיות בבי' בחינות בחי' בן ובחי' עבד. בחי' בן הוא האהבה ושמחת הנפש להיות תלכו ממדרגה למדרגה.

"ואותו תעבדו": "תעבדו" פירושו לעבוד במעמד של עבד, כמו שכתוב: "עבדו את הוי' בשמחה". על האדם לעבוד בשני אופנים: בבחינת בן ובבחינת עבד. בחינת בן היא אהבת הנפש ושמחתה, שעל ידיהן הוא הולך ממדרגה למדרגה.

17 ובחי' עבד הוא לעבוד כמו העבד שהוא עובד את אדונו שאין כונתו רק לעבוד את אדונו למלאות רצונו הגם שלא יהיה לו שום טעם והשגה בעבודתו

בחינת עבד היא לעבוד כמו עבד העובד את אדונו, שכל כוונתו היא רק לשרת את אדונו ולמלא את רצונו, אף שאין לו שום טעם או הבנה בעבודתו,

וגם אינו יודע טיב העבודה ומהותה שיהיה לו חפץ ותשוקה מצד העבודה עצמה אעפ"כ [אף על פי כן] הרי הוא עובד בלב שלם מחמת שמקבל

וגם אינו יודע את טיבה ואת מהותה של העבודה, כך שיחפוץ ויתאווה לעבודה עצמה; ואף על פי כן הוא עובד בלב שלם, מפני שהוא מקבל

עליו עול רבו לעבדו בכל כחו, כך צריך אדם לקבל עליו עול מלכות שמים ולקיים מצותיו ית' מחמת
כי כן צוה לו המלך כו', הגם

עליו את עול רבו, לעבוד אותו בכל כוחו. כך אדם צריך לקבל עליו את עול מלכות שמים ולקיים את מצוותיו ית',
מפני שכך ציווה המלך וכו', אף על פי

כי מצות צריכות כוונה וכוונתה היא השמחה באהבת ה' כמים הפנים מפני שבה ועל ידה נמשך רצון
העליון אשר קדשנו במצותיו, מ"מ צריך להיות ג"כ בחי' עבודה

שמצוות צריכות כוונה, וכוונתן היא השמחה שבאהבת ה', "כמים הפנים", שכן בה ועל ידה נמשך הרצון העליון,
"אשר קידשנו במצוותיו"; אף על פי כן, צריכה להיות גם בחינת עבודה;

כי הגם שעבודה זו היא מדרגה התחתונה שבנפש נגד השמחה באהבת ה' מ"מ הרי יש בה מעלה אחרת
מצד ההכנעה והביטול כו'

שכן אף שעבודה זו היא המדרגה התחתונה שבנפש ביחס לשמחה שבאהבת ה', בכל זאת יש בה מעלה אחרת, מצד
ההכנעה והביטול וכו',

וכמ"ש במ"א, שזהו שהוכיח שמואל את שאול הלא שמוע מזבח טוב וגו' (ועמ"ש עוד מענין מעלת
בחינת עבודה זו דבחינת עבד כפי שלח ע"פ ועתה יגדל נא כו').

וכמו שמבואר במקום אחר, זהו מה שהוכיח שמואל את שאול: "הלא שמוע מזבח טוב" וגו'. (וראה עוד בעניין
מעלתה של בחינת עבודה זו, בחינת עבד, בפרשת שלח, על הפסוק "ועתה יגדל נא" וכו').

וגם הנה עי"ז ובו תדבקון ל' [לשון] רבים כי יש בנפש ג' בחי' נפש רוח ונשמה שהם מחשבה דבור
ומעשה.

וגם, על ידי כך מתקיים "ובו תדבקון" בלשון רבים, שכן בנפש יש שלוש בחינות — נפש, רוח ונשמה — שהן
מחשבה, דיבור ומעשה.

ומעשה הוא בחי' עבד בחי' עשיה וצריך האדם לאכללא דבור בדבור ומחשבה במחשבה כו' והנה
התקשרות המחשבה היא בדביקות הנפש ושמחתה באלהים חיים,

והמעשה הוא בחינת עבד, בחינת עשיה. האדם צריך לכלול דיבור בדיבור ומחשבה במחשבה וכו'. והנה, התקשרות
המחשבה היא על ידי דבקות הנפש ושמחתה באלהים חיים,

אך המעשה שהיא מדרגה אחרונה וצריכה ג"כ לעלות ולהתקשר בה' אין התקשרותה אלא ע"י בחי' עבד שהוא בחינת עשי' [עשיה],

אבל המעשה, שהיא המדרגה האחרונה, צריכה גם היא לעלות ולהתקשר בה'; והתקשרותה היא רק באמצעות בחינת עבד, שהיא בחינת עשיה.

וגם למי שאין יד שכלו ותבונתו מגעת להוליד מהם אהבה עזה בבחינת תלכו תהיה זאת עבודתו עבודה תמה לעבוד עבודת עבד.

וגם מי ששכלו וכינתו אינם מגיעים כדי להוליד מהם אהבה עזה בבחינת "תלכו", תהיה זו עבודתו — עבודה שלמה: לעבוד עבודת עבד.

18 ועי' ובו תדבקון כתיב בתוספת נוי' כי הנוי' פשוטה יש לה רגל ארוכה ומשוכה למטה לרמז

שתתפשט ותומשך הארת והמשכת גילוי אלהותו ית'

ומשום כך נאמר "ולדבוק בו" בתוספת נוי': לנוי' סופית יש רגל ארוכה הנמשכת כלפי מטה, לרמז שהארת גילוי אלקותו ית' והמשכתו יתפשטו ויימשכו

למטה מטה עד שאפי' [שאפילו] בחי' עשיה יהיה כולו קדש לה' שאז לא יהיה יניקה לסט"א [לסטרא אחרא] וחיצונים כלל וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וגו'

למטה מטה, עד שגם בחינת עשיה תהיה כולה קודש לה'; ואז לא תהיה כלל יניקה לסטרא אחרא ולכוחות החיצוניים, כמו שנאמר: "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" וגו',

זכריה סי' י"ג ועמ"ש מענין נוי' פשוטה ע"פ נשא את ראש בני גרשון כו' וע' בזהר בשלח דף מ"ט ע"א מענין ובו תדבקון:

Zechariah, chapter 13. ראו את הנאמר בעניין נוי' סופית על הפסוק "שאו את ראש בני גרשון" וגו'; וכן ראו את Zohar, Beshalach, page 49a, בעניין "ולדבוק בו".

19 קיצור מד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו

תקציר המאמר הפותח במילים "אחרי הוי' אלקיכם תלכו"

20 (א) ענין כי מנסה ה' שהנסיונות באין לאדם כדי שיתגבר עליהן כדי שעל ידי כן יבא למעלת ומדרגת לדעת.

(1) עניין "כי מנסה ה'": הניסיונות באים לאדם כדי שיתגבר עליהם, וכך יגיע למעלה ולמדרגה של "לדעת".

אך אם אין בינה אין דעת שעל ידי התבוננות נעשה הרחבת הדעת והיינו להתבונן איך שהבריאה יש מאין שמקור ההתהוות מבחי' זיו והארה שהוא כאין ונק' שם.

אבל "אם אין בינה אין דעת": באמצעות ההתבוננות מתרחבת הדעת. כלומר, להתבונן בכך שהבריאה היא יש מאין: מקור ההתהוות הוא מבחינת זיו והארה, שהיא כאין ונקראת "שם".

וזהו כי עמך מקור חיים. ונקרא אחרי הוי' בחי' אחוריים ומזה נמשך תלכו הלך ונסוע ממדרגה למדרגה וזהו בחי' רצוא שהוא הנמשך מבחי' אחרי ה':

וזהו "כי עמך מקור חיים". היא נקראת "אחרי הוי'", בחינת אחוריים; וממנה נמשך "תלכו" — הליכה ונסיעה ממדרגה למדרגה. וזה בחינת רצוא, הנמשכת מבחינת "אחרי ה'".

21 (ב) ואח"כ ואותו תיראו הוא בחי' שוב שזה נמשך מבחינת אותו ממש דהיינו מפני גדולת א"ס ב"ה בעצמו ועמ"ש בד"ה וידעת היום.

(2) ואחר כך, "ואותו תיראו": זו בחינת "שוב", הנמשכת מבחינת "אותו" ממש, כלומר, מפני גדולתו של אין סוף ברוך הוא בעצמו. ראו מה שכתוב במאמר הפותח במילים "וידעת היום".

וזהו ענין שמו"ע [שמונה עשרה] ויש יראה חיצונית שהיא ביוצר אור כולם עומדים כו' ביראה ואח"כ בק"ש [בקריאת שמע] בחי' אהבה תלכו

וזהו ענין שמונה עשרה. ויש יראה חיצונית, שב"יוצר אור", "כולם עומדים" וכו' ביראה; ואחר כך, בקריאת שמע, בחינת אהבה — "תלכו".

(ועמ"ש בד"ה נשא את ראש בני גרשון בענין בני מררי קרשים עומדים ואח"כ ונתתי לך מהלכים בין העומדים ואחר כך יראה עילאה) ואח"כ ואותו תיראו יראה פנימיות:

(וראו מה שכתוב במאמר הפותח במילים "נשא את ראש בני גרשון", בענין בני מררי, הקרשים העומדים, ואחר כך "ונתתי לך מהלכים בין העומדים", ואחר כך יראה עילאה); ואחר כך "ואותו תיראו" — יראה פנימית.

22 (ג) ואת מצותיו שעל ידי המצות שהם רצונו ית' יתעורר רצון הנפש ג"כ וכמ"ש בד"ה

(3) "ואת מצותיו": באמצעות המצוות, שהן רצונו יתברך, מתעורר גם רצונה של הנפש, כפי שמוסבר במאמר המתחיל

כי תצא בענין לך אמר לבי בקשו פני והיינו על ידי את פניך ה' אבקש.

"כי תצא", בענין "לך אמר לבי בקשו פני"; והיינו באמצעות "את פניך, הוי', אבקש".

וזהו נר מצוה. ועמ"ש מזה ע"פ והיה לכם לציצית אך נר המצוה הנ"ל צריך שמירה מעבירה המכבה מצוה. והיינו ע"י ובקולו תשמעו היינו תורה.

וזהו "נר מצוה". ראו מה שנכתב על כך בעניין הפסוק "והיה לכם לציצית". אך נר המצוה האמור זקוק לשמירה מפני עבירה, המכבה מצוה; והיינו באמצעות "ובקולו תשמעו", כלומר, תורה.

ותורה אור שמקור התורה מבחי' י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] ולכן יש יג"מ [י"ג מדות] שהתורה נדרשת בהן אלפיים שנה קדמה ועמ"ש בד"ה באתי לגני וגם נוצר חסד לאלפים הנ"ל:

ו"תורה אור", כי מקור התורה הוא מבחינת שלוש-עשרה מידות הרחמים; לכן יש שלוש-עשרה מידות שהתורה נדרשת בהן. היא קדמה [לעולם] באלפיים שנה. ראו מה שנכתב במאמר המתחיל "באתי לגני", וגם "נוצר חסד לאלפים" הנזכר לעיל.

23 (ד) ואותו תעבודו להיות בחי' עבד בלי טעם שעז"נ [שעל זה נאמר] הלא שמוע מזבח טוב. ועי"ז ובו תדבקון התקשרות מחודומ"ע [מחשבה דבור ומעשה] של האדם במחודומ"ע [במחשבה דבור ומעשה] של הקב"ה:

(4) "ואותו תעבודו" — להיות בבחינת עבד, בלי טעם; ועל כך נאמר: "הלא שמוע מזבח טוב?" ועל ידי כך מתקיים "ובו תדבקון" — התקשרות המחשבה, הדיבור והמעשה של האדם במחשבה, בדיבור ובמעשה של הקדוש ברוך הוא.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/reeh/2

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק